

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยของเยาวชนเป็นวัยที่มีกำลังร่างกายแข็งแรงเป็นพลังของชาติสามารถสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย ความสำคัญของเยาวชน สามารถสรุปได้เป็น 3 ด้าน คือ (สมิทธิ์ สระอุบล, 2534 : 3 – 5)

ความสำคัญต่อครอบครัว หากบุคคลดังกล่าวอยู่ในระบบโรงเรียนครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นย่อมจะทุ่มเททรัพย์สินเงินทอง เพื่อส่งเสริมให้เล่าเรียนอย่างเต็มที่ เมื่อสำเร็จออกมาจะได้เป็นตัวของตัวเองเป็นที่พึ่งพาของบิดา มารดา ดำรงวงศ์ตระกูลสืบต่อไป หากบุคคล ดังกล่าวอยู่นอกระบบโรงเรียน ก็จะเป็นกำลังแบงเบาภาระครอบครัว โดยการทำงานบ้าน ประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามที่เคยเรียนรู้อาจหรือไม่ก็รับการฝึกฝน อาชีพเพิ่มเติมสามารถปกครองตนเองได้สร้างหลักฐานให้มั่นคงต่อไป

ความสำคัญต่อชุมชน ชุมชนใดหากพัฒนาเยาวชนไปในทางที่ถูกต้องปลูกฝังให้พวกเขารักท้องถิ่น รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของเขาได้แล้ว จะโดยวิธีใดก็ตามบุคคลเหล่านี้จะมีส่วนช่วยเหลือ หรือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนได้

ความสำคัญต่อรัฐ รัฐหมายถึงประเทศ ซึ่งเป็นการรวมตัวของประชากรใน สังคมเยาวชนเป็นประชากรส่วนหนึ่งของรัฐ ประเทศไทยมีเยาวชนเป็นจำนวนมากรัฐจะมั่นคงแข็งแรง ย่อมต้องอาศัยเยาวชนเป็นกำลังสำคัญเข้ามารับใช้ชาติโดยการเป็นทหาร หรือระดมเข้ามา สร้างสรรค์งานของรัฐได้หากรัฐมีความต้องการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างถึงใน สงบศึก ธรรมวิหาร, 2542 : 217) “ข้าพเจ้าได้เล่นดนตรีไทยและทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับดนตรีไทยมาเป็นเวลานานได้เห็นว่าทุกวันนี้การดนตรีได้ขยายออกไปในหมู่เยาวชน นับตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงระดับอุดมศึกษา เราได้ใช้ดนตรีไทยให้เกิดประโยชน์ขึ้นมากมายหลายประการ เช่น ประโยชน์ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติการฝึกหัดเด็กให้เกิดความสามัคคี พร้อมเพรียงทำให้เกิดนักดนตรีมีฝีมือขึ้นใหม่จากการประกวดดนตรีไทย ยิ่งมองย้อนหลังไปก็เห็นว่าดนตรีไทยนี้ให้ประโยชน์ในทางจิตใจเป็นอันมาก เช่น เคยใช้เป็นเพลงปลุกใจได้อย่างเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้เป็นเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นเพลงสอนธรรมชาติวิทยาและทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจได้ตัวอย่างเพลงกล่อมลูกของเก่า ทำให้คลายความเครียดได้เมื่อฟังเพลงที่ไพเราะถูกใจ แม้แต่ความสวยงามของเครื่องดนตรี ที่สร้างขึ้นด้วยฝีมืออันประณีตก็จะทำให้จิตใจเพลิดเพลินได้ มาถึงสมัยนี้ความสำคัญของดนตรีมีมากขึ้นจนถึงเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงของชาติ นับว่าสำคัญมากทีเดียว”

ปัจจุบันนโยบายในการพัฒนาประเทศไทย ได้หันไปมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศด้วยระบบเศรษฐกิจการค้าเสรี และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ ทำให้อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกหลากหลายรูปแบบเข้ามาครอบงำสังคม เป็นผลทำให้เยาวชนบางส่วนหันเหไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การมัวเมากับอบายมุข การย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ละทิ้งวัฒนธรรมอันดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีไทย อีกทั้งการเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวช ซึ่ง กรมสุขภาพจิต (2544 ก : 11) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม มีความคิดของตนเองเป็นอิสระ อาจประพุดิตคนไม่เหมาะสมได้ง่ายโดยไม่ตั้งใจแต่ตรงถึงการกระทำของตนเองว่าถูกหรือผิดดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคมอย่างไรบ้าง จึงเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่ายหากปล่อยให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นคงอยู่ต่อไปโดยไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขช่วยเหลือแล้วแนวโน้มอาจนำไปสู่ การเกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเยาวชน การปรับตัวในครอบครัวและการใช้ชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคตได้ สมภาพ เรื่องตระกูล (2543 : คำนำ) กล่าวว่า ในปัจจุบันมีเด็กและวัยรุ่นจำนวนมากป่วยด้วยโรคทางจิตเวชโดยเฉพาะโรคซึมเศร้า โดยพบว่าอัตราของเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นโรคนี้มีถึงร้อยละ 5 อัตราที่สำคัญของโรคนี้คือ ประสิทธิภาพทางด้านต่างๆ ของผู้ป่วยลดลง เช่น ผลการเรียนตกต่ำลงและมีพฤติกรรมก้าวร้าวแบบเด็กเกเร นอกจากนี้เด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาการของโรครุนแรงได้ฆ่าตัวตาย ซึ่งนับว่าอัตราการฆ่าตัวตายในเด็กและวัยรุ่น จะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นนับว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรงของสังคมในปัจจุบัน

ผู้วิจัยตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่งตลอดจนมองเห็นความสำคัญของเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไป อีกทั้งได้ทราบถึงคุณประโยชน์ในหลายๆ ด้านจากดนตรีไทยตั้งที่นักวิชาการและผู้รู้ได้ กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาให้กับเยาวชนเหล่านั้น ด้วยดนตรีไทยจึงทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาเยาวชนด้วยดนตรีไทยพร้อมการจัดการอย่างมีระบบ โดยขั้นแรกจะทำการพัฒนานวัตกรรม ให้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนาเยาวชนได้ เนื่องจากนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดความสามารถซึ่งหน่วยงานที่ใช้วิธีการเรียนรู้ และนวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จมาแล้วอย่างดียิ่งดังมีผลงานวิจัยที่สามารถยืนยันได้ของสถาบันราชภัฏเลย (2545) อ้างถึงใน ลดาวัลย์ โสภณทัต ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาททางสังคมและวัฒนธรรมของศูนย์ศิลปิสิรินธร อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า การจัดการศึกษาการเรียนการสอนศิลปะที่เป็นระบบของศูนย์ศิลป์ทำให้เยาวชนมีความสามารถจัดทำผลงานศิลปะได้ เยาวชนอยู่ในระเบียบมีจิตใจที่ดีงาม สุขุมเยือกเย็นไม่ก้าวร้าวส่งผลให้สังคมสงบสุข ขั้นที่สองนำนวัตกรรมที่ได้ไปพัฒนาเยาวชนที่มีความสมัครใจเข้ารับการพัฒนาอายุระหว่าง 10 - 16 ปี ไม่จำกัดเพศ เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้มีความรู้ด้านดนตรีไทย เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้มีความสามารถด้านดนตรีไทยและเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เกิดสุนทรีย์ภาพด้านดนตรีไทย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีไทยสำหรับเยาวชนตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมดนตรีไทย พัฒนาเยาวชน ดังนี้
 - 2.1 เพื่อศึกษาความรู้ด้านดนตรีไทยของเยาวชนก่อนและหลังการพัฒนา
 - 2.2 เพื่อศึกษาความสามารถด้านดนตรีไทยของเยาวชน
 - 2.3 เพื่อศึกษาสุนทรียภาพด้านดนตรีไทยของเยาวชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ เยาวชนทั่วไปในเขตพื้นที่ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ที่มีความสมัครใจเข้ารับการพัฒนามีอายุระหว่าง 10-16 ปีโดยไม่จำกัดเพศ
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ เรื่องโน้ตและจังหวะในดนตรีไทย เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออและโน้ตเพลงไทย
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนาเยาวชนโดยใช้ชุดกิจกรรมดนตรีไทยสำหรับเยาวชน
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ความรู้ด้านดนตรีไทย
 - 3.2.2 ความสามารถด้านดนตรีไทย
 - 3.2.3 สุนทรียภาพด้านดนตรีไทย
4. ขอบเขตด้านระยะเวลาตั้งแต่ เดือนมีนาคม 2548 จนถึงเดือนกันยายน 2548 รวมเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 213 วัน หรือ 7 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาเยาวชนด้วยดนตรีไทย หมายถึง การนำเอาเยาวชนที่มีความสมัครใจเข้ารับการพัฒนา อายุระหว่าง 10 - 16 ปี ไม่จำกัดเพศ มาทำการพัฒนาให้การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมดนตรีไทยเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความสามารถ สุนทรียภาพด้านดนตรีไทย
2. ชุดกิจกรรมดนตรีไทย หมายถึง นวัตกรรมจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยกิจกรรม จำนวน 2 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมที่ 1 เรื่องโน้ตและจังหวะในดนตรีไทย กิจกรรมที่ 2 เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออและโน้ตเพลงไทย ที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อนำไปใช้เป็นสื่อให้การพัฒนาแก่เยาวชนบังเกิดความรู้ ความสามารถและสุนทรียภาพด้านดนตรีไทย

3. ความรู้ด้านดนตรีไทยหมายถึง เยาวชนเกิดการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมดนตรีไทย ประกอบด้วยทฤษฎีและปฏิบัติโดยพิจารณาวัดผลความรู้ จากคะแนนการทำแบบวัดความรู้ด้านดนตรีไทย

4. ความสามารถด้านดนตรีไทย หมายถึง เยาวชนฝึกฝนปฏิบัติดนตรีไทยจนมีความสามารถใน 2 ด้านคือ ด้านท่าทางและด้านเสียงโดยพิจารณาเกณฑ์การวัดผลตามแบบประเมินผลความสามารถด้านดนตรีไทย

5. สุนทรียภาพด้านดนตรีไทย หมายถึง คุณค่าความงามของดนตรีไทยที่เกิดผลขึ้นกับเยาวชนใน 2 ส่วน คือ สุนทรียภาพส่วนบุคคลและสุนทรียภาพส่วนจิตใจโดยพิจารณาผลจากการสัมภาษณ์เยาวชนภายหลังการพัฒนา 1 เดือน

6. เกณฑ์ประสิทธิภาพ 75 / 75 หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมดนตรีไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยพิจารณาวัดผลจากคะแนนการทำกิจกรรมและการวัดผลหลังการพัฒนาโดยมีความหมาย ดังนี้

75 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนที่เยาวชนทำถูกต้องจากการทำกิจกรรมระหว่างการพัฒนาในแต่ละกิจกรรมโดยคิดเป็นร้อยละ

75 ตัวหลัง หมายถึง ค่าคะแนนที่เยาวชนทำถูกต้อง จากการทำตามแบบวัดความรู้ หลังการพัฒนาในแต่ละกิจกรรมโดยคิดเป็นร้อยละ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ชุดกิจกรรมดนตรีไทยสำหรับเยาวชนทั่วไป
2. เยาวชนมีความรู้ ความสามารถ และสุนทรียภาพด้านดนตรีไทยดีขึ้น